

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vitis Aqvilonia seu Vitæ Sanctorvm Qvi Scandinaviam
Magnam Arctoi Orbis Peninsvlam Ac præsertim Regna
Gothorum Sueonumq[ue] olim rebus gestis illustrarunt**

Vastovius, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXIII.

In Vitem Aqviloniam Reverendi Domini Joannis Vastovii Gothi Proton.
Apost. Canonici Varmiensis, Bibliothecarij, & Sacellani Regij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38534

IN VITEM AQVILONIAM

REVERENDI DOMINI JOANNIS VASTOVII
GOTHI PROTON. APOST. CANONICI VARMIENSIS,
Bibliothecarij, & Sacellani Regij.

PANDE domos Superum, magnique theatra Tonantis,
Et Diuûm sanctas aperi noua Gloria sedes,
Quà numerosa suis cœlorum præmia signis
Plena coronatis implent conuexa trophæis.
An tecum æthereas vidit VASTOVIVS arces,
Vt cœli dispenses opes? patriæque reducat
Quod cœlo dederat? quàm lato sidera fastu
Jam nostro gaudent sese ostentare stuporil
Et consanguineo commercia reddere mundo!
Quò feror? & magni præcurrens gaudia voti
Natalis moueo tacitè miracula terræ,
Prisca quibus sanctos attollit SVECIA vultus?
O quantos cerno terræ, pelagique labores!

Primus in expertum velis audacibus æquor
Inuasit Graiæ molitor puppis lafon,
Immensique volans per inhospita regna profundi
Calcauit magnis animosa pericula fati.
Mox fama, & similes circumdata fabula plausus
Monstruosam nauem mendacibus intulit astris.

Fama redi, latoque moras euecta volatu
Aligeras attolle vias; tibi cuncta sereni
Penna vacet; tibi totus eat cum nubibus æther;
Omnes pande sinus, & mille per aëra tractus,
Mille sonos: ficti sed nulla licentia monstri
Audeat innocuæ partem deprendere vocis.
Qualem te superis fas est placuisse per auras,
Perque domos ventorum altè, per nubila vade.
Nunc primum insolitis transmissum flatibus æquor,
Arctoique vehes discrimen nobile Ponti,
Nunc demum veras tolles ad sidera naues.

Secula grandævus alibi successibus octo,
Jam CHRISTO multus circum numerauerat orbis,
Cum septa Oceano, vallataque frigore toto
Circumfusa hyemis feritas, geminaque furebat
Nocte Superstitio, quàm fesso SVECIA cœlo

*Octavo à Chri-
sti natiuitate
seculo primum
religio Chri-
stiana Sueciam
intrauit.*

Aspicit

Aspiciat extremo luctantes orbe Triones,
SVECIA inexplicitis animos oppressa tenebris,
Luce, Deoque procul, sæua sub nube malorum.
Necdum illic nomen, portumque, aut litus habebat
Religio, nec fama rudes tentauerat aures.

*Primus intulit
Herbertus.*

Primus in ignotas ventis felicibus oras
Attonitum transuectus iter, diraque rigentes
Tempestate vias, peioresque æquore fluctus
HERBERTVS Stygiæ impavidum caput obtulit iræ,
Infestosque Deos, & fulmina prima subiuit.
Ire per hæc rigida iuuat in confinia noctis,
Oppositamque hyemem: non mollius atper adiri
Dignus erat Boreas, gelidi pars vltima mundi.

Quo properas HERBERTE, crucem signatus apertam,
Legibus inuisam patriis, studiisque Deorum?
Heu quantum prisca sæuas in origine gentes
Atque suo duram deprendes sanguine stirpem!
Vnde graui quondam tempestas bellica mole
Effudit Gothico torrentes fulmine clades,
Quosque tulit longæ strages cognomine barbæ.
Aspice, quanta parat suspectis surgere terris
Irarum nubes: quanta se mole minatur
Par operi rabies: pariter terraque, marique,
Aut quacunque venis, maria inuia & inuia tellus
Obiicient gelido quicquid Natura sub axe
Hyberno armauit cælo; quod desuper Vrsa
Sparfura in terras, vicino comminus angui
Per nubes aufert, & nullis eluit vndis,
Luna quod algentes immensa nocte per umbras
Aut raptum Boreas sæuis animauit ab astris;
Iam fidus glaciale Poli, plenoque Bootes
Axe vomens nimbos, & Ponti vasta gelati
Surget hyems, canisque diem violata pruinis
Æquæuo cum monte niues, & clade paratos
Terrarum, cælique metu seruire furores,
Cumque suis totum terroribus eriget annum.
Forſan, & optato cum stringes litora visu,
Fessaque vicina languescant carbasa terra,
Iam de rupe SVEO non frustra conscius alta,
Quid peregrina ferant subeuntis vela carinæ,
Cantatas rapiet patrijs è cautibus auras,

*Adbuc arima-
gica passim vi-
gebat in Sue-
cia.*

*Volsala Deorum & Regum
in Suecia sedes.*

*Primi religionis Christianae
in Suecia conditores, externi
fuere.
Poppo Episcopus Slesuicensis
candens ferrum nudā manu
gestat, dein de caratā vestem,
subiecto igne, induit.
S. Angarius sortis iactu cōtra
Idola victor, templum Bircae
in Suecia extruxit.
Quidam Idolorum sacerdos
inter sacra excacatus, Christo
credens visui restituitur.*

Carminibusque suo diueller ab æthere ventos,
Miscebitque diem tenebris, noctemque procellis,
Et iam damnatos cœlum turbare fragores
Iniiciet mundo, sæuumque tumentibus vndis.
Et pelago terras simul auferet, æthera terris.
Sed pacem facili præstent mortalia vultu,
An credis cessare Deos? perituraque monstra?
Et iurata suas defendere Numina terras?
Attonitos video procul exululare furores
Templa simul, montesque iugis immane gementes,
Et nemora, & siluas, & amica silentia lucos
Quærere venturis æquales cladibus iras.
Sæuior ante alias prisca caput VBSALA ritus,
Prisca Deum sedes, Boreæ quæ maxima regnis
Religione loci, fanoque superba vetusto
Vota regit SVEONVM, Regumq; meretur honores,
Et patrios cultus primæuis approbat aris.
Iamque palam trepidos ad publica fata tumultus
In sua templa vocat, maiestatemque Deorum
Vndique supremæ vocat in discrimina pugna.
Sed CHRISTO melior fiducia nixa magistro
Æqua suis gaudet deprensa pericula cœptis,
Perque simul populos, terrasque Urbesque frequentes,
Perque nouos vadens immani mole timores,
Intrat sponte minas, & apertas occupat iras.
Nec mora: iam toruæ passim inclementia terræ,
Et tanto sese stupor admiratur in hoste,
Iam duras sermo nondum benè cognitus aures,
Et placido rigidas expugnat robore mentes.
Succedunt dictis plusquam mortalia facta,
Et patriis maiora Diis, æuoque priore.
Hic ultro manibus ferratos induit ignes,
Et nudos piceis circumdatus æstibus artus,
Illæso monstrat lucentes corpore flammæ
Ille Diis sortem trifido poscentibus ore
Vicit sorte Deos, atque ora loquaciâ clausit.
Quid memorem raptæ dispendia nubila lucis,
Cum stata sacra Diis prisco de more sacerdos,
Et iussos aris supplex mactaret honores?
Hoc solum potuere Dii, deceptaque vota.
Non illum potuere Dii, non publica vota

Exuere

Exuere heu tenebris, & primæ reddere luci;
Ast ubi monstrato permisit pectora CHRISTO,
Continuò nox atra fugit, fugiuntque tenebræ.
Non timuit posthac duros animare labores
Religio, sæuæ pulsa caligine noctis.
Crebra licet refugæ nutet constantia plebis,
Aut vulgi furiis impar fiducia Regum
Ambiguos animos alternaque pectora verset,
Inconcussa fides magnis successibus ibat,
Donec cuncta trahens Arctoi roboramundi
Deceptum totis erroribus exuit æuū.

Sola diu fædos defenderat VBSALA cultus,
Regia cum timide CHRISTVM confessa potestas
Ancipites induta moras, pugnaret vtrinque
In fido diuisa metu, nè fracta Deorum
Publica maiestas, celebrisq; iniuria sedis,
Cruda laborantis raperent momenta salutis.
Aurato stabant illic tria numina templo
Augustâ veterum formidine culta parentum.
Iupiter in medio, Boreæ vocat incolæ THORVM;
Dexter OTHINVS opes, & belli fata ministrat:
Læuum FRIGGA latus, placidis Dea vultibus ambit.
Præcipuus cultu THORVS, mensēque diemque,
Et Gothicos proprio signauit nomine fastos.
Illum summa penes Diuumque, hominumque potestas:
Gemmis excelsum capitis decus ardet, & auro;
Auro sceptram micant magnæ gestamina dextræ.
Bissex argenti perfusæ lumine stellæ,
Signiferum totidem simulabant ignibus orbem,
Hinc atque hinc nubes, ruptaque tonitrua nube,
Fulguraque, & trifidas iaculantia fulmina flammæ,
Et nebule, nymbisque furens comitantibus imber,
Et ventus pelagi metus, indutusque procellam
Turbo, nec immenso tempestas lassâ profundo,
Hyberneque niues, & torto verbere grando,
Et glacies immota gelu, gelidæque pruina
Noctis, & alternos rapientia frigora menses.
Frigore canet Hyems, Ver floribus, ignibus Æstas,
Fructibus Autumnus, Naturaque tota ministrat.
Plurima maiestas, & nobilis vndique terror
Conspicua THORVM populis ostendit ab arce.

*Reges Sueciæ
quidam erga
religionē am-
bigui: quidam
plebem aduer-
sam habuere.*

*Stenkjllus Rex
Sueciæ. Adal-
uardum à de-
structione ido-
lorum auertit
maioris dam-
ni periculo.
Vbsalia tria I-
dola regni ma-
xima.
Thorvs Deorū
præcipuus olim
Sueonibus, à
quo Thori dies,
idem qui Iouis
& Thori men-
sis, qui Febru-
arius.
Thori descri-
ptio.*

*Suerinus IV.
Vb'alenfis E-
piscopus, pri-
mū idola tem-
plis euerit.*

Jam quartam, CHRISTI titulis inscripta, tiaram
Inducrat sensim luctantibus VBSALA sacris,
VBSALA lenta Deo, studiisque immixta Deorum.
Absoluit fædi SVERINVS damna pudoris,
Purgauitque locum, diræque opprobria sedis.
Namque pio validam firmatus robore mentem
Intrans templa Deū, turbas incerta frementes
Euentum spectare iubet, magnoque futuri
Successus, geminæque fidem componere fortis,
Quæ CHRISTVM, propriaque Deos committeret æde.
Mox THORVM aggreditur minitans, atque increpat altè:
Thore nefas Erebi, Stygis damnata tenebris,
Nomina quid Superis misces, titulisque negatis?
Hocnè sedet; templis alibi depulsus, & aris,
Vt Gothicis tandem Cocythius exul in oris
Diui nos per regna palam fureris honores?
Quod superest, verace Deum si numine præstas,
Sique potes, remane Deus, & tua templa tenebis.
Sin vanâ tantum populos sub imagine ludis,
Per nostri nomen, per vires impero CHRISTI,
Hic rue, & inuitâ iam nunc testare ruinâ
Cedere te CHRISTO; pænasque exolve supremas.
Dixerat: ingenti cum fracta repentè fragore
Falsa Dei moles tremebundâ concidit æde,
Vicinosque Deos, & amicas obruit aras.
Et cecidere simul vis regia, fulgura, nymbi,
Fulminaque, & flammæ, tempestatumque tumultus,
Et formidatis terror quæsitus ab astris.

Felix VASTOVI, lætæ commercia lucis
Secula cui debent, longis erepta tenebris.
Tu iam per magnæ properans vestigia laudis
Vndique quæsitos terris natalibus infers
Insignes pietate viros, Fideique satores,
Quam coluit solam votis communibus orbis,
Quam solam impugnat studiis communibus error.
Agnosco proceres: proprium tibi Gallia lumen,
Et numerosa suum mittit Germania robur,
Et quid tu vasti non donas insula Ponti?
Quid moror? externæ mox haud virtutis egena,
Neciam longinquas implorat SVECIA terras,
Sed par ipsa sibi, medio non inuida cælo,

*Prima Evan-
gelii propaga-
tio in Sueciam
ex Gallia &
Germania, de-
inde Anglia.*

Indige-

Indigenis terras & cœlum laudibus implet,
Annatumque gelu, sterileſque excuſſa pruinas,
Jam natiua ſuis accendit ſidera regnis.

Vade age, per totos famâ præeunte Triones,
Ignotalque diu glaciali redde ſub Arcto
VASTOVI ſtellas: non parvæ nomina famæ
Implebunt faſtos: gaudent iam ſceptra venire,
Et ſæuos exuta metus ſuprema poteſtas,
Regnorum, ferrique decus crudele ſecures,
Et rigidos CHRISTO geſtit ſubmittere faſces,
Inque humiles vltro descendit purpura cultus,
Purpura natiuum iam ſanguine pulchrior oſtrum,
Et ſuperis poſthac Regum præcioſa cruore:
Nec facilis ceſſiſſe viris pars altera laudum
Fœmina: ſtat dubiâ iamdudum gloria palmâ.

Sed nunc Muſa ſinus non noſtro contrahe Ponto,
Huic tua vota magis, placidoſque precantia curſus
Omnia trade rati, pleno cui carbala vento
Implet, & infertis animat VASTOVIUS aſtris,
Quæque diu cœlo volat inſinuata ſecundo,
Tutelamque ſuam magno cum Numine geſtat.

*Inter Suecia
Reges fuere et-
iam Martyres.*

Ita
O VOTIS JESV ANNVAS.

*Per Anagram-
ma Autoris
huius operis.*

*Gregorius Borasius I. V. D.
Secretarius Regius.*

SYLLA-